

19 Αυγούστου 1561

Η τραγική Μαρία Στούαρτ

Στα 1371, στην άγρια Σκοτία, βασιλιάς έγινε ο Ρόμπερτ Β' Στούαρτ, εγγονός του θρυλικού λεπρού βασιλιά, Ρόμπερτ Μπρους. Με αυτόν, ξεκίνησε η δυναστεία των Στούαρτ που, μέσα από δολοφονίες, εκπτώσεις και παλινορθώσεις, έμελλε να βασιλεύσει εκεί ως τα 1714. Στα 1503, ένας Στούαρτ, ο βασιλιάς της Σκοτίας Ιάκωβος Δ', παντρεύτηκε την Μαργαρίτα Τυδώρ, κόρη του Ερρίκου Ζ' της Αγγλίας. Εγγονή τους ήταν η Μαρία Στούαρτ (κόρη του Ιάκωβου Ε' της Σκοτίας) που κληρονόμησε τον θρόνο σε ηλικία εννέα ημερών (1542). Το 1558, η πια 16χρονη βασίλισσα της Σκοτίας παντρευόταν τον διάδοχο της Γαλλίας, μελλοντικό Φραγκίσκο Β'. Οι Γάλλοι την έπεισαν να διεκδικήσει και το βασίλειο της Αγγλίας.

Ως κατευθείαν απόγονος του ιδρυτή της δυναστείας των Τυδώρ (του Ερρίκου Ζ'), η Μαρία Στούαρτ ήταν η μόνη νόμιμη διάδοχος του θρόνου. Και πιστή καθολική. Η κόρη του Ερρίκου Η' και της Άννας Μπόλεϊν, 25χρονη Ελισάβετ, ήταν από το κοινοβούλιο, τον πάπα κι όλη την καθολική κοινωνία, κηρυγμένη «νόθα»: «Εξώγαμο» κατά τον νόμο, αποκηρυγμένη και από τον ίδιο της τον πατέρα. Ως Αγγλικανή όμως, ήταν «γνήσια», αφού αφορμή για την ίδρυση της Αγγλικανικής Εκκλησίας ήταν να μπορέσει ο πατέρας της να παντρευτεί την μάνα της. Και βέβαια, δήλωνε Αγγλικανή. Η Μαρία Στούαρτ δεν είχε καμιά τύχη.

Βασίλισσα της Σκοτίας από τα γεννοφάσκια της, η Μαρία Στούαρτ έγινε και βασίλισσα της Γαλλίας στα 1559. Στα 1560, έμεινε χήρα. Στις 19 Αυγούστου 1561, γύρισε στη Σκοτία όπου την υποδέχτηκαν εχθρικά. Και έλειπε καιρό και ήταν καθολική, ενώ η χώρα είχε περάσει στον προτεσταντισμό. Στα 1565, η Μαρία παντρεύτηκε τον εξάδελφό της, Ερρίκο Ντάρνλεϊ. Γρήγορα φάνηκε ότι δεν θα τα πήγαιναν καλά. Η βασίλισσα έστρεψε την εύνοιά της στον γραμματέα της, Ρίτσιο. Τον Μάρτιο του 1566, με εντολή του Ντάρνλεϊ, τον δολοφόνησαν μπροστά στα μάτια της. Τον Ιούνιο του 1566, γεννήθηκε ο Ιάκωβος Στ', γιος της Μαρίας και του Ντάρνλεϊ.

Το ειδύλλιο της Μαρίας Στούαρτ με τον κόμη του Μπόθγουελ ήταν παράφορο και με εθνικές επιπτώσεις. Τον Φεβρουάριο του 1567, ο Ντάρνλεϊ δολοφονήθηκε και κανένας δεν υπήρχε που να αμφιβάλλει για το ποιος ήταν ο δράστης. Τον επόμενο μήνα, ο Μπόθγουελ απήγαγε την Μαρία Στούαρτ στον πύργο του. Τον Μάιο, η Μαρία επέστρεψε στο Εδιμβούργο. Τον ίδιο μήνα παντρεύτηκε τον απαγωγέα της. Οι λόρδοι της Σκωτίας επαναστάτησαν.

Τον Ιούνιο, δόθηκε η μάχη με τον κυβερνητικό στρατό. Οι λόρδοι νίκησαν, ο Μπόθγουελ το έσκασε στο εξωτερικό, η Μαρία Στούαρτ αιχμαλωτίστηκε. Παραιτήθηκε υπέρ του γιου της, τοποθέτησε αντιβασιλιά τον ετεροθαλή αδελφό της, κόμη του Μόρεϊ, και φυλακίστηκε σ' ένα σκοτεινό φρούριο. Τον επόμενο χρόνο (1568), οι καθολικοί οπαδοί της την βοήθησαν να δραπετεύσει. Σε νέα μάχη, οι αντίπαλοί της νίκησαν γι' άλλη μια φορά. Μη έχοντας πού αλλού να στραφεί, η Μαρία Στούαρτ κατέφυγε στην Αγγλία. Η Ελισάβετ διέταξε τον εγκλεισμό της στον Πύργο του Λονδίνου. Έμεινε φυλακισμένη 19 χρόνια. Στις 8 Φεβρουαρίου του 1587, με εντολή της Ελισάβετ, αποκεφαλίστηκε. Ο γιος της θα γινόταν βασιλιάς Σκωτίας και Αγγλίας.

14: Πεθαίνει ο Οκταβιανός Αύγουστος, υιοθετημένος γιος του Καίσαρα και πρώτος αυτοκράτορας της Ρώμης. Επί των ημερών του γεννήθηκε στην Παλαιστίνη ο Χριστός.

1071: Ο από το 1067 αυτοκράτορας του Βυζαντίου Ρωμανός Δ' Διογένης γνωρίζει καταστροφική ήττα στο Ματζικέρτ της Αρμενίας από τους Σελτζούκους Τούρκους του σουλτάνου Αρπ Αρσλάν (1063 - 1072).

1477: Μπροστά στις εξεγέρσεις των επαρχιών και την εισβολή των Γάλλων στα εδάφη της, η νεαρή ιδιοκτήτρια την Κάτω Χωρών και δούκισσα της Βουργουνδίας, Μαρία, παντρεύεται τον Μαξιμιλιανό Α', γιο του Φρειδερίκου Γ', αυτοκράτορα της Αγίας Ρωμαϊκής

αυτοκρατορίας του γερμανικού έθνους. Σκοτώθηκε, πέντε χρόνια αργότερα, πέφτοντας από το άλογό της.

1493: Πεθαίνει ο αυτοκράτορας της Αγίας Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας του γερμανικού έθνους, Φρειδερίκος Γ' και τον διαδέχεται ο γιος του, Μαξιμιλιανός Α', ήδη κάτοχος των Κάτω Χωρών ως χήρος της δούκισσας Μαρίας.

1934: Ο Χίτλερ γίνεται απόλυτος κυρίαρχος της Γερμανίας, συγκεντρώνοντας στο πρόσωπό του τα αξιώματα και του πρωθυπουργού και προέδρου της Δημοκρατίας: Γίνεται φίρερ.

1946: Γεννιέται ο κατοπινός πρόεδρος των ΗΠΑ Μπιλ Κλίντον. Κυβερνήτης του Αρκάνσας την περίοδο 1978 - 80 και από το 1982 ως την εκλογή του στο ύπατο αξίωμα των Ηνωμένων Πολιτειών, το Νοέμβριο του 1992. Επανεκλέχτηκε το 1996.

1960: Οι Σοβιετικοί καταδικάζουν σε δέκα χρόνων φυλάκιση τον Γκάρι Πάουερς, κυβερνήτη του αμερικανικού κατασκοπευτικού αεροπλάνου που εκτελούσε αποστολή κατασκοπίας πάνω από το σοβιετικό έδαφος.

1973: Ο δικτάτορας Γεώργιος Παπαδόπουλος ορκίζεται «πρόεδρος της Δημοκρατίας» μετά το «δημοψήφισμα της 29ης Ιουλίου» που κατήργησε τη μοναρχία. Ταυτόχρονα προχωρεί σε διορισμό κυβέρνησης με πολιτικό προσωπείο υπό τον Σπύρο Μαρκεζίνη και σε άρση του στρατιωτικού νόμου, που ίσχυε από το πραξικόπημα του 1967.

1974: Ένα μήνα μετά την τουρκική εισβολή, δολοφονείται στη Λευκωσία ο Αμερικανός πρεσβευτής στην Κύπρο, Ρότζερ Ντέιβις, που είχε παραπλανήσει τους χουντικούς πραξικοπηματίες σχετικά με τις τουρκικές προθέσεις.

1991: Ξεσπά πραξικόπημα κομμουνιστών, στην ΕΣΣΔ, κατά του Μιχαήλ Γκορμπασόφ. Κατέρρευσε μέσα σε τρεις μέρες.

2010: Μετά την Ντόρα Μπακογιάννη, ο πρόεδρος της ΝΔ διαγράφει από το κόμμα και τον βουλευτή Χανίων, Χρήστο Μαρκογιαννάκη. Αιτία, η διαφαινόμενη πρόθεσή του να είναι υποψήφιος περιφερειάρχης Κρήτης, κόντρα στον εκλεκτό του κόμματος, Γιάννη Πλακιωτάκη.

Η 19η Αυγούστου στον πολιτισμό

19 Αυγούστου 1936

Ο Φρεντερίκο Γκάρθια Λόρκα

Ως φοιτητής ήταν παράδειγμα προς αποφυγή. Ως πιανίστας όμως, συνάρπαζε τους ακροατές του με το πηγαίο ταλέντο του. Ο Φρεντερίκο Γκάρθια Λόρκα γεννήθηκε στις 5 Ιουνίου 1898, πρώτος από τους τέσσερις γιους του πλούσιου γαιοκτήμονα πατέρα του και της δασκάλας μητέρας του. Μεγάλωσε στους αγρούς της Ανδαλουσίας και προαλειφόταν για μουσικός αλλά του έλαχε να γνωρίσει και να μελετήσει έργα του Σαίξπηρ, του Γκαίτε, του Ισπανού Αντόνιο Μαχάντο και του Νικαραγουανού Ρούμπιν Ντάρβο. Αφοσιώθηκε στο γράψιμο. Στα 1917, δημοσίευσε το ταξιδιωτικό βιβλίο του «Εντυπώσεις και τοπία» που άρεσε. Στα 1919, έγραψε το θεατρικό «Τα μάγια της πεταλούδας» και το 1923 δημοσίευσε το «Βιβλίο των ποιημάτων». Έζησε στη Γρανάδα και για δέκα χρόνια (1919 – 1929) στη Μαδρίτη, όπου γνωρίστηκε με τον ζωγράφο Σαλβαδόρ Νταλί κι έγινε σύντροφός του. Σύχναζε στον κύκλο του γηραιού ποιητή, Χουάν Ραμόν Χιμένεθ, και συζητούσε με τον σκηνοθέτη Λουίς Μπονουέλ. Κλασικά είναι τα έργα του «Θρήνος για τον Ιγνάτιο Σάντσεθ Μεχίας», «Γέρμα», «Ματωμένος Γάμος» κ.α. Στα 1930, επισκέφτηκε τις ΗΠΑ κι έπειτα την Κούβα. Στα 1932, ίδρυσε το ισπανικό πανεπιστημιακό θέατρο «Λα Μπαράκα» κι από το 1934 αφιερώθηκε στην καταπολέμηση του ανερχόμενου φασισμού. Στα 1936, επέστρεψε στη Γρανάδα και τελείωσε το θεατρικό του «Το Σπίτι της Μπερνάντα Άλμπα». Ευθύς μετά το ξέσπασμα του εμφύλιου πολέμου, φασίστες του Φράνκο τον έπιασαν και τον φυλάκισαν ως ένοχο ομοφυλοφιλίας και κομμουνιστή. Δίκη δεν υπήρξε. Το ξημέρωμα της 19^{ης} Αυγούστου 1936, τον δολοφόνησαν. Στα 1986, η δημοκρατική κυβέρνηση της Ισπανίας έστησε το άγαλμά του στον τόπο του εγκλήματος, αναγνωρίζοντάς τον ως τον πιο σημαντικό Ισπανό ποιητή και θεατρικό συγγραφέα του 20ού αιώνα.

1871: Γεννιέται ο Όρβιλ Ράιτ που με τον αδελφό του Ουίλμπουρ κατασκεύασαν το πρώτο αεροπλάνο το οποίο κατάφερε να πετάξει τον Δεκέμβριο του 1903.

1883: Γεννιέται η Γαβριέλα «Κοκό» Σανέλ, Γαλλίδα δημιουργός υψηλής ραπτικής για πάνω από εξήντα χρόνια.

1931: Κλεισμένος μέσα σε μια σφαίρα, ο Αύγουστος Πικάρ (1884 - 1962) υψώνεται με αερόστατο στα 16.200 μ. πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας, διαπιστώνοντας ότι η έλλειψη οξυγόνου δεν τον αφήνει να πάει πιο πάνω. Αργότερα, έφθασε ως τα 3.150 μ. βάθος κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας.

1960: Με τον σοβιετικό δορυφόρο Σπούτνικ 5, εκτοξεύονται στο διάστημα και οι σκυλίτσες Στρέλκα και Μπέλκα. Μπήκαν σε κανονική τροχιά και ξαναγύρισαν σώες και αβλαβείς.

1979: Επιστρέφουν στη Γη οι Σοβιετικοί κοσμοναύτες Βλαντιμίρ Λιάτκοβ και Βαλερί Ριούμιν, έπειτα από παραμονή 175 ημερών στο διάστημα με το Σογιούζ 34.

2001: Νικώντας στον τελικό της Κωνσταντινούπολης την Κροατία με 8 – 7, η εθνική νέων της Ελλάδας στο πόλο κατακτά το παγκόσμιο κύπελλο για πρώτη φορά στην ιστορία της.

2004: Η Αιμιλία Τσουφλιά και η Σοφία Μπεκατώρου αναδεικνύονται χρυσές ολυμπιονίκες στα σκάφη τύπου 470, στην Ολυμπιάδα της Αθήνας.

2017: Ο Δημήτρης Παπαδημητρίου αναδεικνύεται παγκόσμιος πρωταθλητής στην ιστιοπλοΐα, στα σκάφη τύπου λείζερ.

2018: Νικώντας στον τελικό της Ουγγαρίας την Ισπανία 9 - 8, η εθνική εφήβων της Ελλάδας στο πόλο κατακτά το παγκόσμιο κύπελλο.